

SEKALAISTA KRAPULAOPPIA

Sven Strandén on kirjoittanut kirjan nimeltä Onko isillä Drakula?. Nimestään huolimatta kirja on omistettu Martta-koiralle eikä suinkaan 5-vuotiaalle Niklakselle, jonka suusta ot-sikko on napattu. Tässä kevy-essä ilottelussa ehdottomasti parasta onkin kirjan nimi.

Vaikka kirjan tavoitteena on saada kaikki tosikot, terveys-terroristit ja valistajatädit nyr-pistämään nenäänsä ja jopa suuttumaan, se onnistuu vain paikka paikoin. Kirjassa on yritetty kääntää päälaelleen puritaaninen suomalainen al-koholikulttuuri siinä kuiten-kaan järin hyvin onnistumatta. Paikka paikoin kääntäminen onnistuu ja teksti on herkullis-ta, mm. lopun darwinistinen krapulaoppi.

Kirja aloittaa hyvin kaukaa, Rabelais'n 1500-luvun kirjal-lisessa tuotannossa esiintyväs-tä jättiläisestä nimeltä Pan-tagruel. Tämä jättiläinen söi, joi ja nai niin kuin vain jättiläi-nen osaa. Miten Pantagruelin tarina liittyy itse kirjan pää-aiheeseen, krapulaan, ei käy ilmi. Mahtoikohan hän edes tuntea tilaa nimeltä krapula? Sitten seuraa pitkä ja epämaa-räinen luku elämän päämääris-tä sekä krapulaan johtavista nautintoaineista. Siinä pohdi-taan kohtuullisuuden suhteel-lisuutta ja lainataan alkoholi-tutkijoita vähintäänkin ky-seenalaisen keveästi. Sitten kuvataan – tietysti – tunnettuja henkilöitä ja heidän (vapaa-mielistä) suhdettaan alkoholiin. Luku ei onnistu ilman ku-

lunutta tarinaa mm. Churchil-lista. Mielenkiintoiselta tuntuu ajattelijä Dylan Thomas, joka määrittelee alkoholistiksi ih-misen, josta et pidä ja joka juo yhtä paljon kuin sinä. Ei has-sumpi määritelmä muiden joukkoon.

Juuri kun olettaa kirjan pää-sevän varsinaiseen asiaan otsi-kolla Tarkentavaa humalatie-toutta, se kuitataan muutamal-la rivillä eri oluttyyppien omi-naisuuksista. Alkoholitutki-muksesta olisi kyllä löytynyt runsaasti aineksia tämän otsi-kon alle, mutta jostain syystä kirjoittajaa ei krapulan esivai-he oikein kiinnosta.

Sitten jysähtää. On vastassa luku Krapula ja sen kokemu-nen. Sekin on pettymys, vaikka siinä on jo ihan yritystä. Mutta esimerkiksi moraalinen krapu-la on kuitattu varsin lyhyesti, vaikka juuri tällaisessa kirja-ssessa siitä olisi voinut iskeä si-vutolkulla oivallista huulta.

Kirjaa lukiessa on helppo huomata, miten tiukassa istu-vat kaksinaismoralistiset vii-nakäsitykset. Kirjoittaja sortuu tämän tästä omalta hultatto-malta linjaltaan ja kirjoittaa naiivimmin kuin yksikään ter-veysterroristi edes osaa unek-sia. Alkoholitutkimus ja -tutki-jat joutuvat varsin kyseenalai-seen kvasitieteelliseen analyysiin, eivätkä ravitsemustieteili-jätkään tästä hevin riemuitse. Juuri ”tieteen” nimissä ratsas-taminen ja tutkimuksen käyt-täminen vain oman asenne-maailman tukena on kirjan ky-seenalaisin piirre. En niinkään

sure suomalaisen, kansainväli-sesti arvostetun alkoholitutki-muksen puolesta, se kyllä kes-tää vaikka krapulakirjan vii-kossa. Eniten haittaa tästä kva-sitieteestä on kirjalle itselleen, se ikään kuin menettää näin tuoreuttaan ja otettaan. Haittaa siitä on myös alkoholin käyttä-jälle, jos hän sortuu ottamaan kirjan johtopäätöksiä ja ohjeita vähänkin todesta.

Ilottelu viinan ympärillä on sinänsä ihan paikallaan; huu-mori ei ketään tapa, saattaa päinvastoin tehdä henkisesti terää. Mutta jos haluaa tehdä antiraiittiuskirjan, on sitten pi-dettävä tiukasti linjansa. Krapula on herkullinen aihe, siitä olisi saanut tässäkin mielessä irti vaikka mitä eikä vain seka-vaa sillisalaattia. Krapulan hoitoon on kirjan viimeisessä luvussa kyllä uhrattu yli kaksi-kymmentä sivua. Mutta voi mi-ten kalpeasti ja yksioikoisesti! Krapula sekä henkisenä että fyysisenä ilmiönä on aihe, josta olisi voinut tehdä varsinaisen itsehoito- ja hellimisinstituuti-on. Kirjoittaja yrittää haus-kuuttaa vain erilaisilla juoma-ja ruokaresepteillä. Koko muu hellinnän arsenaali jää käsitte-lemättä. Vai onko niin, että miehinen mielikuvitus ei täs-säkään suhteessa tämän pi-demmälle kannu? Tässä on myös kirjan kyseenalaisin osa; krapulaa parantavissa hoito- ja juomaresepteissä on pilvin pi-mein myös viinaksia. Jokainen alkoholin käyttäjä tietää krapulaan ryypäämisen turmiol-lisuuden. Vaikka kirja kehot-

taakin katkaisemaan ”parante-
luoperaation” mineraalivesil-
lä, ei se oikein tahdo onnistua
riippuvuudesta kärsivillä ih-
misillä. Sitä todistavat ne lu-
kuisat katkaisuhoitotoimet,
joita päihdehuolto päivittäin
tekee.

Kirja on Tammen kustanta-
ma. Se kilpailee samalla viival-
la kilpailevan kustantajan To-
simies-sarjan kanssa. Tosi-

mies-kirjat ovat mielestäni re-
hevämpiä ja hauskempia, vaika
niidenkin sanoma kirja kir-
jalta lähtii. Strandéninkin
kirja on kirjoitettu miehille
miehisellä maneerilla. Ehkä
näille kaikille on paikkansa –
Rehnin tasavallassa tosimie-
helle ei taida liiemmästi muita
itsetunnon kohottamismahdol-
lisuuksia jäädä. Tosimies tar-
vitsee krapulatiedettä toipuak-

seen vallasta, ei niinkään vii-
naksista.

LEENA WARSELL

SVEN STRANDÉN
ONKO ISILLÄ DRAKULA?
HÄMEENLINNA: TAMMI,
1993
134 s.

SOSIAALI- LÄÄKETIETEELLINEN AIKAKAUSLEHTI

JOURNAL OF SOCIAL MEDICINE

Ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Vuositilaus maksaa 170 mk, yhteisöille 200 mk,

Sosiaalilääketieteen yhdistyksen jäsenmaksu

on 150 mk (opiskelijoille 75 mk),

jäsenmaksuun sisältyy lehden vuosikerta.

Voit tilata Sosiaalilääketieteellisen aikakauslehden

myös maksamalla tilausmaksun suoraan tilille:

PSP 1688 133, SYP Tampere 212 118- 1149.

Jäsenanomukset ja tilaukset:

Mari-Anna Berg, Kansanterveyslaitos,

Epidemiologian ja terveyden edistämisen osasto,

Elimäenkatu 25 A 6.krs, 00510 Helsinki

(90) 146 4355

31.VUOSIKERTA

1994

**Tulossa:
kvalitatiiviset
menetelmät,
synnytys,
terveyden
psykologia,
mies ja
terveys**